

Projektnamn: Förstudie - Grönt driv är guld värt

Programområde: Övre Norrland

Ärende ID: 20200906

Sammanfattande beskrivning

Förstudiens mål är att undersöka förutsättningar för ett samverkansprojekt samt definiera rimliga och utmanande projektmål för ett genomförandeprojekt. Målsättningen i genomförandeprojektet skall fastställas som ett resultat av förstudien, men huvuddragen är att verka för reducerad energianvändning hos regionens näringsliv, minska näringslivets emissioner av växthusgaser (CO₂) samt koppla energi- och emissionsresultatet till företagens affärsstrategier. Att ta fram och testa målgruppsanpassat utbildningsmaterial/former för SMF, företagsrådgivare och energi- och klimatrådgivare samt nå nya grupper av företag och etablera nya samverkansformer för ökat kompetens- och erfarenhetsutbyte inom energi- och klimatsmart företagande starkt kopplat till hållbarhet i stort, socialt och ekonomiskt ansvarstagande, jämställdhet och mångfald som engagerar och involverar olika företag, olika branscher och olika aktörer (t ex Triple Helix). Förstudien kommer att sammanställa och analysera erfarenheter från olika projekt, aktiviteter och forskningsresultat inom området samt redogöra för hur det påverkar ett genomförandeprojekt samt ta fram en målgruppsdefinition samt målgruppsanpassning. Målgruppen är små och medelstora företag i Norrbottens och Västerbottens län med mellan fem och 250 anställda. En annan målgrupp är företagsrådgivare och energi- och klimatrådgivare.

Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Bakgrunden till genomförandeprojektet är att energi- och klimatfrågan i svenska små och medelstora företag är alltför oprioriterad trots att det finns starka skäl för näringslivet att jobba med den. På den lägsta nivå återfinns regulatoriska krav, sedan kommer krav på företagen om certifiering och liknande från kunder och beställare. Ett starkt skäl för agerande hos många företag är de kostnadsbesparingar som kan åstadkommas genom analys av energianvändningen i syfte att hitta bra energieffektiviseringsåtgärder. Bra energieffektiviseringsåtgärder bidrar dessutom oftast till minskade koldioxidutsläpp. Allt fler värderar hållbarhet som den viktigaste egenskapen i ett företag då den är en vinst för hela samhället. Att göra större satsningar på att skapa förutsättningar för hållbart företagande ses dessutom ofta som en nyckelfaktor för att få fler kvinnor att välja att stanna i eller flytta till en speciell ort eller region. Hållbart företagande handlar dels om att fler företag utvecklas positivt med långsiktigt bärkraftig lönsamhet, utvecklad innovationskraft och fler anställda, men det handlar också om utveckling av den sociala hållbarheten med bestående jobb, bra arbetsvillkor, jämställdhet och mångfald som viktiga inslag. Företag som tänker hållbart tänker på framtiden och där är jämställdhet och mångfald viktiga framgångsfaktorer. En viktig frågeställning i förstudien är den om hur

energieffektivisering och minskad klimatpåverkan ska kopplas till ett mer övergripande hållbarhetsarbete i företag som även omfattar jämställdhet, mångfald, etik m.m.

Omvärld och samverkan

Sveriges energipolitik syftar till att skapa förutsättningar för en stabil energiförsörjning som samtidigt är hållbar och bidrar till näringslivets konkurrenskraft. Framöver, i synnerhet mellan år 2020 och 2050, träder dock ett antal viktiga energitvångsfrågor fram och energipolitiken kommer under kommande år att behöva bli tydligare. Både vad gäller den övergripande inriktningen, de steg som behöver tas för att nå dit samt vilka aktörer som ansvarar för vart och ett av stegen. Problembilden är mångfacetterad. Det handlar dels om att minimera de globalt stegrande CO₂-utsläppen, men även om att konkurrenssituationen för företag i norr blir tuffare och tuffare, både från inhemska företag och från företag på den internationella marknaden och i låglöneländer. Hållbarhet blir ett allt viktigare säljargument och kan med fördel användas av företag för att konkurrera och profilera sig på marknaden. Problemet är att bli a de tillgängliga metoderna för certifiering eller ställningstagande inom klimatområdet är endera för kostsamma eller för komplicerade att ta till sig för en stor del av dessa företag. Kraven inom området har heller inte varit särskilt starka eller tydliga utöver de regulatoriska kraven. Risken är stor att många företag i den utpekade målgruppen inom en överskådlig tid riskerar att tappa konkurrenskraft p g a bristande klimat- och miljöengagemang. Inom områdena energieffektivisering, hållbarhet och klimat har det skett och pågår en rad initiativ såväl nationellt som globalt. Resultat och vunnen kunskap avseende dessa är viktig information utifrån planeringen av genomförandeprojektet. Framtida tänkbara projektpartners är regionala energikontor i andra regioner i Sverige och EU, näringslivsfrämjande organisationer med regional och lokal förankring som exempelvis IUC och Företagarna. Energikontor Norr har drivit projekt inom energieffektiva företag sedan 2005- 2006.

De projekt som särskilt bör lyftas fram i sammanhanget är: - Energieffektivt företagande i Norrbotten (2005-2007) - Etablering och marknadsutveckling för energieffektivt företagande i Norrbotten (forts på ovanstående projekt) - IESN -Insatser för ett energieffektivt och starkt näringsliv (2009-2011) - NV Eko -Norrbottens och Västerbottens energi- och klimatoffensiv (2009-2012) - Energi- och klimatsmart företagande (förstudie 2013) Andra energikontor som drivit liknande projekt är till exempel Energikontor Sydost och Energikontoret i Mälardalen. Energikontor Norr har god kontakt med dessa och andra energikontor i Sverige och EU via föreningarna Energikontoren Sverige och FEDARENE. Under avslutningen av arbetet med Klimatsmart=Affärssmart hade Energikontor Norr dessutom kontakter och erfarenhetsutbyte med företrädare för projektet Energieffektiva företag genom Energikontor i samverkan (2015-2017) som Energikontoret i Mälardalen driver tillsammans med Energikontoret Region Örebro län och Energikontoret Östra Götaland AB. Almi företagspartner Nord har bland annat utvecklat en affärsutvecklingsprocess med fokus på klimateffektivitet, som bygger på att företag genomför klimatkortslut. Liknande arbeten görs i andra regioner, exempelvis Klimatkortslut Halland. Fördjupade erfarenhetsutbyten med ovanstående och ytterligare aktörer kommer att genomföras under förstudien.

Koppling till det lokala näringslivet

Såväl Almi Företagspartner Nord som Energikontor Norr har i sina företagskontakter märkt ett ökat sug efter vägledning och kompetensstöd inom energi- och klimatfrågor från regionens SMF i alla branscher. Detta som en effekt av ökade krav och förväntningar från såväl slutkonsumenter som företagskunder. Medvetenheten bland regionens företag om att det är viktigt att kunna uppvisa ett trovärdigt och prioriterat hållbarhetsarbete växer för varje år. Detsamma gäller för företagens vilja att göra just detta, det vill säga uppvisa ett trovärdigt och prioriterat hållbarhetsarbete. Trots det har många SMF i dag svårt att avsätta tid och resurser för ett strategiskt och genomtänkt energi- och klimatarbete. De behöver dessutom hjälp att göra den ekonomiska analysen av hållbarhetsinvesteringarnas inverkan på det totala resultatet för den egna verksamheten. I arbetet med Klimatsmart=Affärsmart var Almi i kontakt med över 240 SMF i Norrbotten, fördelade på kommunerna Luleå, Piteå, Boden, Arjeplog, Jokkmokk, Övertorneå, Gällivare och Kiruna. Vid dessa kontakter informerades företagen om möjligheterna affärs- och marknadsföringsmässigt med energi- och klimatsmart företagande. Dessa kontakter visade tydligt att det finns ett utbrett intresse bland länets SMF för att stärka sitt hållbarhetsarbete via ett genomtänkt arbete med energi- och klimatfrågor. Den uppföljningsenkät som gjordes bland de 61 företag som deltog i projektets fördjupning stärkte den bilden. Av 48 inkomna svar svarade t ex ca 90 procent att det är troligt eller mer än troligt att energi- och klimatsmart företagande kommer att ge mätbar affärsnytta till det egna företaget.

Mål och resultat

Mål

Förstudiens mål är att undersöka förutsättningar för ett samverkansprojekt samt definiera rimliga och utmanande projekt mål för genomförandeprojektet. Inom området energi/klimat pågår en rad initiativ både nationellt som globalt. Inom ramen för förstudien skall utvärdering och resultatanalys av dessa aktiviteter ske för att kvalitetssäkra omfattningen och innehållet i genomförandeprojektet. Resultatet och vunnen kunskap av denna analys kommer att utgöra viktig input för att uppnå förstudiens målsättning. Förstudien skall besvara följande frågeställningar: - Vad är gjort inom aktuellt område och vad är resultaten? - Vilka har genomfört initiativ inom området? - Hur skall målgrupperna i genomförandeprojektet definieras? - Vilka kanaler skall användas för att nå målgrupperna? - Hur skall målsättningen i genomförandeprojektet definieras? - Hur ska målgrupperna nås och engageras i genomförandeprojektet? - Hur ska energieffektivisering och minskad klimatpåverkan kopplas till ett mer övergripande hållbarhetsarbete i företag som även omfattar jämställdhet, mångfald, etik m m? Målsättningen i genomförandeprojektet skall fastställas som ett resultat av förstudien, men huvuddragen kan sammanfattas med: - Verka för att reducera energianvändningen hos regionens näringsliv, främst minskning av den specifika energianvändningen av typ använd kWh per producerad enhet eller liknande. - Minska näringslivets emissioner av växthusgaser (CO₂). - Koppla energi- och emissionsresultatet till företagens affärsstrategier. - Ta fram och testa målgruppsanpassat utbildningsmaterial/former för SMF - Ta fram och testa målgruppsanpassat utbildningsmaterial/former för företagsrådgivare och energi- och klimatrådgivare. - Främja och sprida hållbart företagande och koppla samman hållbar utveckling med genus, mångfald, arbetsvillkor

och liknande, samt lyfta upp dessa frågor så att de blir till strategiskt viktiga frågor i företagens affärsutveckling. - Nå nya grupper av företag och engagera dem i energi- och klimatsmart företagande. - Etablera nya samverkansformer för ökat kompetens- och erfarenhetsutbyte inom energi- och klimatsmart företagande starkt kopplat till hållbarhet i stort, socialt och ekonomiskt ansvarstagande, jämställdhet, mångfald etc. som engagerar och involverar olika företag, olika branscher och olika aktörer (t ex Triple Helix). Preliminära kvantitativa mål för ett större samverkansprojekt är oklart men rimligt är att ett relativt stort antal företag ska ha genomfört konkreta och mätbara energisparinsatser. Vidare att av dessa skall en betydande del vara kvinnodominerade företag (avseende ägande, ledning eller anställda).

Målgrupper

Målgruppen är små och medelstora företag i Norrbottens och Västerbottens län med mellan fem och 250 anställda. En annan målgrupp är företagsrådgivare och energi- och klimatrådgivare.

Förväntat resultat vid projektavslut

Förstudien skall besvara frågor angivna i mål och resultat och därmed ge tillräcklig kunskap för att endera: - Skapa ett kvalitetssäkrat projekt med hög sannolikhet att nå målet. - Konstatera att ett genomförandeprojekt såsom var tänkt inte är genomförbart i den form som tänkts och omarbete genomförandeprojektet utifrån denna nyvunna kunskap.

Målvärde för aktivitetsindikatorer

Ej aktuellt för förstudie.

Organisation och genomförande

Projektorganisation

Projektledning: sker från med anställd personal hos Almi samt Energikontor Norr. Omfattningen beräknas till ca 50 timmar per projektledare. Ekonomi och administration: Då förstudien är begränsad sköts ekonomi och administration av projektledarna i samverkan med Almis och Energikontor Norrs ekonomifunktioner. Beräknad arbetsåtgång för ekonomi och administration är ca 40 timmar. Genomförandet skall dels ske genom befintlig personal hos Almi och Energikontor i Norr. Del av genomförandet skall upphandlas, det är konsulter i fem olika aktiviteter som kommer att upphandlas. Ansvaret för upphandling ligger hos Almi och hos Energikontor Norr. Tidplanen för upphandling av externa konsulter är omedelbart i samband med projektstart. En styrgrupp bestående av representanter från projektägarna kommer att tillsättas.

Arbetsätt

Förstudiearbetet kommer att genomföras i enlighet med aktivitetsbeskrivningen. Resultatet av inventeringen av genomförda aktiviteter skall dokumenteras och göras publikt tillgängligt. Detta kommer att ske i rapportform och publiceras på projektägarnas hemsidor. Projektet följs löpande upp vid månatliga projektmöten. Ansvaret för inrapportering till Tillväxtverket är Almi Företagspartner. Administrativt ska projektet

avgränsas från ordinarie verksamhet och andra projekt genom att tid, kostnader och resurser som ägnas åt förstudien bokförs i system under en egen aktivitetskod. Verksamhetsmässigt kommer förstudien avgränsas genom att Almis ordinarie rådgivningsverksamhet finns inom innovation, mentorskap, nystart till utlandsfödda samt lönsamhetsstyrning. Energikontor Norrs ordinarie verksamhet ligger inom energieffektivisering och miljöområdet. I förstudien kommer kommunikation och spridning av analyser och resultat främst att ske via Almi Företagspartner Nords och Energikontor Norrs ordinarie kommunikationskanaler såsom hemsidor, nyhetsbrev och speciella utskick. Resultat kommer även spridas i samband med möten och seminarier som organisationernas medarbetare deltar i, liksom i kontakter med andra aktörer inom ramen för förstudiens fördjupade erfarenhetsutbyte. Genomförandeprojektet skall verka för att målgruppen av företag skall genomföra konkreta insatser för att minska sin energiförbrukning och bidra till en mer koldioxidsnål ekonomi. Inom ramen för ett genomförandeprojekt skall projektet bland annat använda affärsutvecklings- och lönsamhetsargument för att nå målen.